N:o 19. Redaktör: ADOLF LINDGREN. Förläggare: HUSS & BEER. Stockholm den 1 Oktober 1883. Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr. Qvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre. Årg. 3.

En Claque-chefs memoarer.

En dugtig claqueur med stora händer anses i Paris såsom ett högt värdefullt requisitum. En sådan står i medelpunkten af alla teaterföreteelser och känner alla hemligheter framför och bakom kulisserna. Derför taga vi med intresse i handen en bok, som bjuder oss på en claque-chefs memoarer (Mémoires d'un chef de claque), hvilken bok utkommit i Paris och hvars författare är en herr Jules Lan. En claque-chef i Paris bör veta en hel hop intressanta saker, särdeles då hans hågkomster, så som här vid lag är fallet, sträcka sig tillbaka ända till trettiotalet.

Jules Lan har varit med om att göra ett halft århundrades teaterhistoria, och slutligen lade han ej sysslolös sina stora händer i kors utan satte sig ned och upptecknade sina memoarer. Boken håller hvad titeln lofvar. Det är en ganska rolig lektyr och full af muntrande anekdoter, i hvilka hjeltarna utgöras af berömdt och oberömdt folk; att nu icke tala om inledningen till boken, i hvilken Jules Lan söker rättfärdiga sitt yrke och till sin ursägt anför att äfven Seneca var en claque-chef, som gaf tecken till bifall, då kejsar Nero uppträdde på skådebanan inför sitt folk. Men det förhöll sig väl litet annorlunda med Seneca.

Genast i början af boken finna vi det öfverraskande meddelandet, att Rachels förste claqueur var ingen ringare person än — Adolf Crémieux, den berykiade israelitiske advokaten och statsmannen. Vid sin debut hade nämligen Rachel till intim vän och förtrolig rådgifvare den blifvande justitieministern, medlemmen af två provisoriska regeringar och senatorn. Hvarje gång Rachel spelade i en ny roll på Comédie-Française förskaffade hon sin vän ett större antal teaterbiljetter till nedsatt pris. Crémieux utdelade biljetterna bland sina vänner. En ytterligare gunst var, att konstnärinnans närmaste och vänner insläpptes genom en liten dörr i salongen, innan den öfriga publiken fick intaga sina platser. Nu fördelade claque-chefen sina trupper på parterren och satte sig sjelf midt ibland dem. Det fanns alltså två claque-chefer på teatern. Då Crémieux väl hade större förmåga att uppfatta effekterna i en klassisk tragedi, så väntade Bacher, den officielt ackrediterade claque-chefen vid Théâtre Français, hvarje gång till dess den förre hade gifvit tecken till bifall, hvarefter han understödde honom med de händer, öfver hvilka han förfogade. Så »gjordes» Rachels första framgångar genom den frivilliga och ofrivilliga claquen.

Många sidor af boken äro fulla med historier om rivaliteten mellan Pariserkonstnärerna. Författarna och komponisterna bekämpade hvarandra lika dugtigt som skådespelarne sins emellan. Rossini hade motvilja mot Meyerbeer, som naturligtvis betalade honom med samma mynt. Efter första representationen af »Hugenotterna» frågade någon svanen från Pesaro: »Nå, maestro, hvad säger ni om denna musik?» — »Musik?» svarade Rossini, »jag har ej hört någon sådan.» — Han förnekade alla andra komponisters talang, utom Aubers, som han skattade mycket högt. Efter »Den Stummas» première sade han: »Detta skulle jag önska att ha gjort.» För öfrigt höll Rossini aldrig inne med ett elakt ord, som föll honom på läpparna.

Boïeldieu, Berton, Méhul kunde ej fördraga hvarandra. Berton lät en gång uppföra på Opéra Comique en liten enaktsopera, »En timmes frånvaro». Pjesen gjorde ej särdeles lycka. Boïeldieu bevistade föreställningen. Då han lemnade teatern, sade han till en af sina vänner: »Jag är ej afundsjuk öfver min unge musikkollegas framgång, men nog hade jag gerna varit med om en timmes frånvaro.»

Ej mindre intressant är Lans anteckningar om rivaliteten mellan de parisiska skådespelarne. Kan man väl tro att striden mellan Rachel och en fröken Maxime, mellan Talma och en herr Lason kunde räcka i åratal? På Variétés fans en fröken D, som trängdes åt sidan genom Virginie Déjazet, som genom sin ungdom och sitt spel var publikens afgud. Fröken D. gaf ej efter och hade ingen ro, förr än hon tvungit Déjazet att lemna Variétés. Direktören förlorade derigenom femhundratusen francs och ruinerades.

Rivaliteten sträckte sig ända ned till komparserna. På en boulevard-teater uppförde man en gång ett feeri af Laloue och Labrousse, i hvilket bland annat förekom ett dominospel. Brickorna markerades med en stor tafla, som hängde på ryggen af statisterna. En bricka lade sig ned på golfvet, så som det hörde till partiet, och så den ena bredvid den andra, ända till den sista, som då var »domino». Straxt innan ridån skulle gå upp, framträdde till direktören en statist och sade: »Herr direktör, man kan ej börja än, någon måste ersätta mig, jag lemnar teatern.»

»Hvarför?» frågade direktören: »Får ni ej edra femton sous likasom de andra?»

»Det handlar ej om den saken», svarade mannen. »Jag är en af de äldsta »konstnärerna» här. Jag hade väl förtjent att regissören gifvit mig dubbelättan. Nu har han deremot anvisat åt mig dubbel-nollan, den sämsta af brickorna. Jag går hällre min väg, än jag underkastar mig denna orättvisa.» Och den konstnärliga hederskänslan måste tillfredsställas, alldenstund man för ögonblicket ej hade någon annan, som kunde ersätta den förnärmade statisten.

Såsom bekant grundade Eugène Scribe år 1829 de dramatiska författarnes sällskap, hvilket allra först på ett energiskt sätt tog teaterförfattarnes rätt om händer och infordrade tantièmer af teatrarna. Före stiftandet af detta sällskap kunde ingen dramatisk författare lefva af sin pennas alster, utan de flesta af dem hade också någon annan befattning. Den ene var i uppbördsverket, den andre i domänförvaltningen; Maréchalle, en vådevillist för de mindre teatrarna, var restauratör, Brisebarre antog tjenst som commisvoyageur. Två lustiga fabrikanter af skämt-

pjeser, Ferdinand Langlé och Ferd. de Villeneuve erhöllo anställning vid begrafningsbyrån. Villeneuve fann sig ganska väl i sin ställning. När en bekant besökte honom, utropade han: »Vill ni kanske beställa er framtida begrafning? Var lugn, ni skall få den för godt pris.» Eller han förklädde sig till likvagnskusk, gick in i kaféet der hela »Bohème» var tillsammans, smög sig bakom en af sina vänner och hviskade honom i örat: »Vill ni ha plats i min vagn!»

Alla funno dessa skämt osmakliga, men den stackars lustspelsförfattaren roade sig dermed i sin föga trefliga ställning.

Efter grundandet af de dramatiska författarnes sällskap förändrades med ens teaterförfattarens vilkor — det är ju bekant, att Scribe lemnade efter sig 4 millioner francs såsom frukt af sina talrika sceniska framgångar. Nu för tiden ger hvarje komedi, som gör lycka på Théâtre Français, åtminstone 100,000 francs.

Våra dagars teaterförfattare genombläddra helt visst med sällsamma känslor Jules Lans minnesblad, som berätta om en tid, då en teaterförfattare också måste vara tjensteman för kunna lefva. Då hade claqueurerna det mycket bättre än författarne, men nu ville väl äfven Jules Lan hällre vara teaterförfattare än »claquechef».

Förslag till reformer i vår tids musikstudium.

Efter *O. Tiersch.*

(Forts.)

2:a Fordran: *Den teoretiska undervisningen måste fördelas så, att alla lärjungarna utan undantag med intresse och fördel kunna deltaga och ej endast och allenast de, som äro begåfvade med anlag för att komponera.*

Ingen skulle väl anse för riktigt, om undervisningen i ett språks grammatik och litteratur så fördelades, att endast lärjungar med stilistisk förmåga och diktaranlag kunde ha nytta och fördel deraf. I fråga om tonspråkets grammatik är det beklagligen helt annorlunda. Redan undervisningen i Generalbasen gäller för så svår, att ingen förvånar sig öfver, om denna lära efter årslånga bemödanden endast af några få af de mindre begåfvade lärjungarna beherskas i sitt fulla omfång. Det kan således ej öfverraska oss, att denna undervisning betraktas som ett tungt kors af de »icke synnerligen begåfvade lärjungarna» och ofta nog anses för helt öfverflödigt. Men har generalbasen ej mer samma betydelse, som han hade på en tid, då koralharmoniseringar, sång- och dansackompanjemang och allt, hvad vi i våra dagar kalla ett klaverutdrag, endast angafs i denna förkortningsskrift, — så lär han dock att noggrannare känna och praktiskt använda ackorder och tonarter, skärper genom transponeringsuppgifter blicken för tonsatsernas harmoniska bildning, bringar insigt i de allmänna stämföringsreglerna samt fäster dem i minnet, och kan vid riktigt val af öfningar äfven bilda örat, hjelpa till att väsentligt befordra utvecklingen af den musikaliska uppfattningsförmågan. Och derjemte är han, i fall han renas från alla bisaker och användes efter en ordnad plan, så lätt, att han till och med för barn ej medför några svårigheter. Men sant är, att så, som samtidigt och med anslutning till denna förkortningsskrift, hela harmoniläran och hela tonsättningen skötes, och hvarvid lärometoden genom en sådan afsigt påverkas och kompliceras, kan nämnvärdt resultat endast ernås i det fall, att hos lärjungarna en särdeles begåfning är förenad med stor flit. Ville en språklärare samtidigt med en förkortningsskrift (Stenografi) föredraga lärorna om språkets grammatik, stil och diktformer, så skulle ingen känna sig öfverraskad om lärjungarna trots alla ansträngningar hvarken skulle lära sig stenografi eller grammatik etc.

Ännu sämre står det till med den egentliga harmoniläran. Denna undervisning skulle bringa alla lärjungar, alltså äfven dem som ej ha förmåga till komposition, derhän att riktigt och sjelfständigt framställa ton- och samklangsförbindelser i den enklare, liksom i den utvikande modulationen i den homofona vokal- och instrumentalstilen; med den egentliga kompositionsundervisningen finge man nog att göra sedan. Undervisningen i harmoniläran låter också detta mål ganska väl uppnås; likväl måste den, med afvikelse från den hittills använda metoden, såsom grundval begagna sig af de verkliga lagarna för tonförvandtskapen och, utgående från den enklaste användningen af dessa lagar, planmessigt och utan luckor rycka framåt. Genom användande af lagarne för tonförvandtskapen blifver öfversigten af de mest skilda ton- och samklangsförbindelser lika enkel och klar, som genom Newtons gravitationsteori begreppet om rörelseföreteelserna i den fysiska verlden underlättas så, att de kunna göras till föremål för skolundervisningen.

Alla dessa läroböcker i harmoni gynna mer eller mindre den sken-vetenskaplighet, som redan Gottfried Weber på ett förkrossande sätt kritiserat, men som lika fullt åter erhöll sin fulla giltighet under den epok för musikteorien, som inspirerades af A. B. Marx. Den just icke så synnerligen grundliga frasen, att musikens väsen finner sin förklaring i de tre momenterna »Hvila, rörelse, hvila», återkommer i dussintals böcker och till och med i allra senaste tiden. Alla lärosatser och regler uppställas ungefär på denna basis. »Lärosats: En septima upplöser sig nedåt. — Bevis: Alla septimor upplösa sig nedåt, alldenstund de äro septimor och en septima just måste upplösa sig nedåt». Icke en gång de enklaste begrepp såsom: ackord, tonart etc. kan man nöjaktigt definiera. Är det väl då underligt, att man ej har klart för sig, hvilken samklang som måste behandlas såsom ackord, och att man ännu mindre kan lära sig någonting bestämdt om ackordernas förvandtskap och deras behandling i enkla och utvikande modulationer? Till och med uppkomsten af våra Dur- och Mollskalor vet man ej att förklara på ett mera vetenskapligt sätt, än att man härleder dem från »en akt af öfverenskommelse», likasom vore dessa tonförhållanden fastställda kanske vid tiden för pålbyggnaderna af en kongress, bildad af deputerade från verldens alla nationer. Tacka vill jag då de gamla teoretikerna t. ex. från Matthesons tid, hvilka lärde att den gode Guden hade gifvit Adam och Eva i paradiset sånglektioner genom en ärkeengel och låtit dem inöfva dessa skalor. Den klagan E. Fr. Richter, eljest ett så klart hufvud, uttalar i förordet till sin harmonilära öfver den nuvarande ungdomen »som ville hafva allting så klart för sig» illustrerar väl på det mest träffande sätt detta slag af vetenskaplighet.

De flesta nu allmänt begagnade harmoniläror behandla sitt ämne i anslutning till generalbasen, såsom här ofvan redan är antydt. De inskränka sig dervid alla till de enklaste ackordförbindelser i koralstil, alltid i den homofona koralsångens skrifsätt, och kunna, äfven med detta inskränkta omfång, endast i det fall göra lärjungarne förmögna till sjelfständigt användande af tonmaterialet, att de sjelfva hafva öra för att instinktivt finna det riktiga. Det mest utbredda och väl äfven det lättfattligaste af alla sådana arbeten är säkerligen E. Fr. Richters »Lehrbuch der Harmonie». Vid alla uppgifterna anser detta arbetes författare det vara nödvändigt att sjelf bestämma harmoniföljderna, ett bevis derpå, att han betraktar lärjungen äfven vid slutet af undervisningen såsom oförmögen att på egen hand utskrifva harmoniföljderna, ehuru det endast gäller harmonisering af koraler.

Alldeles på samma sätt förhåller det sig med kontrapunkten eller med läran om den polyfona tonsatsen, då ju vid undervisningen härvid lärorna om harmonien i det af mig fordrade omfånget måste bilda en förberedelse. Endast Jos. Fux' gamla metod kan föra alla lärjungar utan undantag derhän att kunna uppsätta en sjelfständig två- eller flerstämmig liten sats i ett slags plan polyfoni; man har derför åter tillgripit denna metod, ehuru den är ganska omständlig och det som den kan åstadkomma är alldeles otillräckligt för vår tids polyfoni och ingalunda kan motsvara andra delen af min första fordran. Upp till kontrapunkten höja sig derför bland alla lärjungar i konservatorier och högskolor endast de, som hafva särskilda anlag. Och likväl är äfven här min andra fordran ingalunda omöjlig att uppfylla, om man blott ville förfara såsom i den naturliga harmoniläran.

3:e Fordran: *Undervisningen i generalbasen, i harmoniläran och kontrapunkten måste fördelas så, att de anställda öfningarna, hvilka lärjungarna (synnerligen de som sakna tonsättningsgåfva) bringa*

till gehör vid pianot, också verkligen bidraga till utvecklingen af den musikaliska uppfattnings- och framställningsförmågan. I hvarje lärdomsgren måste man mer än hittills fästa afseende vid det vetenskapliga grundläggandet och den historiska utvecklingen af läroämnet och dess elementer, och slutligen måste åt musikvetenskapens historia och litteratur tillbörlig uppmärksamhet egnas.

Generalbasen kan mycket väl bidraga dertill, att den musikaliska uppfattningsförmågan utvecklas så mycket, att lärjungen småningom varder intresserad och mäktig af sådan musik, »som icke blott rör sig inom barn- och folkmusikens område eller annars på redan utnötta banor». Men skall detta åstadkommas, så måste denna undervisning taga sina exempel från de mest olikartade epoker och stilarter och ej, såsom i de allra flesta generalbasläror är fallet, inskränka sig till öfningar i koralstil och i de stelaste harmoniförbindelser och modulationer. — Långt verksammare kan harmoniläran i detta afseende skötas. Betraktar man blott uppgifterna och deras lösningar i våra harmoniläror, så skall man finna, att de röra sig endast i sådana kretsar, hvilka jag redan betecknat såsom otillräckliga för generalbasen. Så vigtig än koralen och dess harmonisering kan vara för utbildningen af den musikaliska uppfattnings- och framställningsförmågan, så räcker det i koralen liggande omfångsrika bildningsmaterialet ej på långt när till att ens skänka örat förmåga af uppfattning af den klassiska periodens homofona instrumentalsatser. Huru skall då en så outvecklad uppfattningsförmåga kunna reda sig i fråga om den moderna instrumentalmusiken eller sådant som en af Wagners tonskapelser?

Utgår man deremot, såsom redan i den andra fordran blifvit antydt, ifrån de verkliga lagarna för tonförvandtskapen, så kan lärjungen af ett enda ackord eller af ett enkelt harmonisteg utfinna de mångfaldigaste figurer och figurkombinationer i den homofona instrumentalstilen, så att hans musikaliska uppfattningsförmåga med ledning af sådana öfningar småningom utbildas äfven för de svårfattliga vändningarna i den moderna tonsättningen. Jag hänvisar, då andra intyg ej här stå till mitt förfogande, till öfningarna på sid. 143—208 i min bok: »Klavier-sats und Accompagnement».

I kontrapunkten måste jemte den endast på koralgrund hvilande polyfonin, såsom den Fux'ska metoden anvisar och såsom äfven nyare läroböcker företrädesvis angifva, en polyfoni i Seb. Bachs mening öfvas, hvilken mer stödjer sig på den harmoniska figurationens princip och derför äfven använder mångfaldiga kromatiska fortskridningar och mera aflägset liggande utvikningar. I synnerhet vid inskränkningen till en enda dur- och molltonart med deras beståndsdelar, under hvilken inskränkning de nyare verken merendels lära kontrapunkten, blifva lärjungens öfningar så magra och monotona, att de knappast kunna bidraga någonting till utveckling af den musikaliska uppfattningsförmågan; till och med de i många läroböcker förekommande exemplen och förebilderna gifva oss ju vanligen blott en polyfoni, som folkhumorn träffande betecknat med namnet »kantors- eller organist-ideer». Naturligtvis måste med en undervisning, sådan som jag har för ögonen, en harmonilära användas till grundval, af den beskaffenhet, som här ofvan karakteriserats gent emot den gamla metoden.

Att en större uppmärksamhet på läroämnenas vetenskapliga och historiska utveckling och en hänvisning till den öfver hvarje sak befintliga litteraturen är af lika så bildande inflytelse, som uppmärksamheten på musikhistorien öfver hufvud är, det lär väl en hvar medgifva. Men äfven denna punkt beaktas ej tillräckligt ännu vid de musikaliska läroanstalterna; derom har jag blifvit öfvertygad genom upprepade klagomål af före detta lärjungar från till och med berömda konservatorier.

(Slutet följer.)

Orgelfrågan i Malmö.

Som tvisten angående den i Caroli kyrka i Malmö af hr A. V. Lundahl bygda orgel väckt en mer än vanlig uppmärksamhet, anse vi oss här böra införa de vigtigare handlingarna i saken, och göra i dag början med första besigtningsprotokollet, så lydande:

»På anmodan af kyrkorådet i Malmö infunno sig undertecknade den 27 maj 1881 i Caroli kyrka, för att besigtiga en af orgelbyggaren A. V. Lundahl i nämda kyrka uppförd ny orgel. Vid denna besigtning voro närvarande: kyrkorådets ordförande, prosten och ordensledamoten J. A. Olin, församlingens kyrkoherde J. H. Hägglund, ledamöter af kyrkorådet, församlingens organist, direktör J. A. Cyrén samt ofvan nämde orgelbyggare.

Efter noga tagen kännedom af det öfver denna orgelbyggnad upprättade kontrakt företogs besigtningen och befans orgeln vara af den sammansättning, storlek och beskaffenhet som följer:

1:sta *Manual.*

1. Principal 16 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
2. Borduna 16 fot, material enligt kontrakt, intonationen god och fyllig.
3. Dulcian 16 fot, material enligt kontrakt, intonationen ojemn och osäker.
4. Principal 8 fot, material enligt kontrakt, intonationen god men något svag.
5. Viola di Gamba 8 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
6. Flute harmonique 8 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
7. Rörfleut 8 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
8. Trumpet 8 fot, material enligt kontrakt, intonationen ojemn och osäker.
9. Octava 4 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
10. Täckfleut 4 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
11. Cornett 4 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
12. Octava 2 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.

2:dra *Manual.*

13. Vox Retusa 8 fot, material enligt kontrakt, grofva octaven något svag.
14. Salicional 8 fot, material enligt kontrakt, intonationen vacker, har grofva octaven gemensam med Borduna 8 fot.
15. Borduna 8 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
16. Euphone 8 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
17. Flute harmonique 4 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
18. Piccola 2 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.

Pedal.

19. Violin Principal 16 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
20. Subbas 16 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
21. Bassun 16 fot, material enligt kontrakt, intonationen ojemn och osäker.
22. Violoncelle 8 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
23. Octava 4 fot, material enligt kontrakt, intonationen god.
24. Trumpet 8 fot, material enligt kontrakt, intonationen ojemn och osäker.
25. Borduna 8 fot, material enligt kontrakt, intonationen god (kontraktet föreskrifver Octava 8 fot.)

Utöfver kontraktet äro följ. stämmor insatta.

1:sta *Manual.* Qvinta 8 fot, hel stämma af orgeltenn, med god intonation.

2:dra *Manual.* Violin 8 fot, från o-strukna c af orgeltenn, särdeles god intonation.

Viola de Gamba 4 fot, af orgeltenn med särdeles god intonation.

Vox humana 8 fot, discant från ett-struket c af orgeltenn.

Pedal. Qvinta 12 fot, af trä; intonationen god.

De samtliga klaveren äro af det material och omfång, som kontraktet föreskrifver, väl och solidt arbetade med behaglig touche. Väderlådorna förtjena samma vitsord.

De 6 bälgarne visade sig vid användande af alla stämmor och koppel icke gifva tillräckligt väder och äro med mindre omsorg arbetade. De 5 regulatorerna äro väl arbetade och göra godt sin tjenst.

Väderrör och träpipor äro väl arbetade. Orgeln har erhållit 3 pneumatiska maskiner, en för första manual, en för andra manualen och en för pedalen, samtliga väl arbetade och görande godt sin tjenst. Anmärkes dock, att första manualens maskin ej drager de trenne kopplen tillsammans utan blott tvenne.

Samtliga spel- och stämkoppel äro väl arbetade, röra sig tyst och ledigt. Crescendoverket gör sin tjenst väl. Spel- och den öfriga mekaniken är förfärdigad af det material som kontraktet föreskrifver, är omsorgsfullt arbetad och går tyst och ledigt; dessutom är pneumatik anbringad till registren (såsom allmänt begagnas i utlandet), hvarigenom de med X i kontraktet betecknade stämmorna kunna på en gång regeras medelst de 6 tramporna.

Orgelns stämning fordrar någon justering; tonhöjden är normal. Bland stämmorna böra framhållas Gamba 8 fot, Flute harmonique 8 fot i första manualen samt i andra manualen: Violin 8 fot, Viola di Gamba 4 fot, Salicional 8 fot, och Euphone 8 fot, i anseende till deras klangfärg, som är särdeles behaglig och karakteristisk.

Om de ofvan anmärkta felaktigheterna blifva tillfredsställande afhulpna, så anse vi herr Lundahl hafva i allo uppfylt det med Caroli församling ingångna kontraktet. Dessutom har han med ytterligare uppoffring och till orgelns bätnad insatt utöfver kontraktet de 5 ofvan omtalade stämmorna.

Enär orgelns mekanism är mycket kombinerad och följaktligen fordrar en i maskineriet väl kunnig person för att kunna hålla densamma juste, anse vi det vara nödvändigt att en orgelbyggare emot årligt arvode åtager sig detta, äfvensom rörstämmornas stämning.

Lund den 28 maj 1881.

W:m Th. Gnospelius, Kapellmästare. *C. J. Lund,* Orgelbyggare.

Vidimeras:

Ex officio

J A. Olin.

Dödskallarna.

(Ur *Turgenjeffs Senilia.*)

Det var en praktfull, rikt eklärerad sal med en mängd kavaljerer och damer.

Alla ansigten syntes intresserade, och konversationen var liflig. Der fördes ett högljudt samtal om en ryktbar sångerska. Man prisade henne såsom guddomlig, odödlig. O, huru väl hade hon icke aftonen förut utfört sin finaldrill!

Men plötsligt — som på vinken af ett trollspö — bortföll från alla hufvuden och alla ansigten en tunn hinna; i samma ögonblick visade sig inuti hvita, spöklika dödskallar, och de blottade tandraderna och käkarna skimrade som blåaktigt tenn.

Med fasa såg jag, huru dessa tandrader och käkar rörde sig och sladdrade, huru dessa vidriga, knotiga och knöliga ögonhålor glänste i ljusens och lampornas sken, och huru andra, mindre ögonglober hvälfde sig i dessa.

Jag vågade icke känna på mitt eget ansigte; jag vågade icke se mig sjelf i spegeln.

Men dödskallarna återfingo sitt forna utseende . . . Och under det vanliga sorlet sladdrade de kvicka tungorna om, huru förträffligt, huru oefterhärmligt den odödliga . . . ja, odödliga sångerskan hade utfört sin finaldrill.

Qvartettsången i Sverige.

Af hr revisor M. Rystedt härstädes har till vårt förfogande ställts ett märkligt manuskript, med anhållan att vi måtte på grund deraf i vår tidning göra de utdrag och reflexioner, hvartill detsamma kan föranleda. Vi villfara så mycket hällre denna anmodan, som nämda manuskript är lika ovanligt intressant som ensamt i sitt slag, och säkerligen vore i hög grad förtjent af att in extenso befordras till trycket. Hr Rystedt har nämligen gjort sig den betydande mödan att upprätta en statistik öfver samt efter karakter, nationalitet och tonsättare ordna samtliga mansqvartetter som sjungits och sjungas i Sveriges rike — så långt nämligen som han kunnat öfverkomma dem, och att detta måste ha skett i det närmaste fullständigt göres troligt deraf, att han haft tillgång till ej blott alla befintliga i Sverige tryckta samlingar utan äfven en mycket stor mängd handskrifna häften, tillhörande diverse sångföreningar så väl i Stockholm som i landsorten. Med kännedom om qvartettsångens vidsträckta odlande och ofantliga popularitet i vårt land ligger vigten och betydelsen af ett dylikt arbete för öppen dag.

Vi anföra till en början ur manuskriptets sluttablå följande förhållande mellan antalet in- och utländska tonsättare och sånger af olika karakterer:

	Inhemska.	Utländska.	Summa.
Fosterländska sgr	55	47	102
Krigssånger	45	21	66
Vårsånger	25	15	40
Romanser ballader	173	204	377
Erotik serenader	43	54	97
Jägarsånger	23	10	33
Sjömanssånger	12	10	22
Dryckessånger	30	30	60
Danssånger	10	6	16
Skämtsånger	16	21	37
Marscher	30	17	47
Religiösa sgr	10	22	32
Diverse sgr	42	48	90
Summa sånger	514	505	1,019
Tonsättare	100	179	279

Vi finna således här i landet sjungna i det hela 1,019 sånger af 279 tonsättare, hvartill den inhemska produktionen bidragit med öfver hälften af sångerna eller 514 mot 505 utländska, men med blott 100 tonsättare mot 179 utländska. Detta är lätt förklarligt, då man af våra egna tonsättare antagligen sjunger ungefär alt hvad de skrifvit, af utländska deremot naturligen endast ett urval. Jämför man de olika karaktererna, så befinnes att utlandet bidrager med större kontingent af ballader, erotiska sånger, skämtvisor och religiösa hymner samt äfven i dryckestäflan åtminstone håller oss stången, hvaremot Sveriges kontingent ligger öfver i fråga om fosterländska, krigssånger och marscher, äfvensom i vårsånger, danssånger, jägare- och sjömanssånger, hvilket synes antyda, hurusom fosterländsk krigisk idrott och kroppsliga öfningar samt naturlifvets yrken och behag varit hvad som mest anslagit svenska musiksinnet och det i så hög grad, att vi derutinnan ej behöft öfvervägande låna eld från utlandet.

Anmärkas bör emellertid att i denna totalöfversigt icke äro upptagna två stora serier, der tonsättare ej äro namngifna eller endast spelat arrangörens roll, nämligen folkvisor och Bellmanssånger. De senare stiga ända till antalet 138, ett bevis både på deras popularitet men äfven på den stilurartning, i hvilken Bellmanssången — som enligt sin natur bör vara solosång — dess värre numera råkat. Folkvisorna stiga i det hela till 102 nr, hvaribland vi efter förf:s uppgifter räknat 13 norska, 9 danska, 6 finska, 1 engelsk, 1 skotsk, 1 irländsk, 1 från Kärnthen, 1 från Steijermark, 1 från Thüringen, 1 från Ösel — de öfriga svenska.

Men vi återvända till sångerna med namngifna tonsättare. Dessa fördela sig på de särskilda nationerna sålunda:

	Sånger.	Tonsättare.
Svenska	514	100
Norska	36	13
Danska	41	16
Finska	10	2
Tyska	360	116
Österrikiska	24	11
Franska	4	4
Italienska	11	6
Schweitziska	12	4
Nederländska	2	2
Polska	2	2
Engelska	2	2
Belgiska	1	1

Några erinringar vid denna tablå! Förf. har vid nationalitetens bestämmande utgått endast från tonsättarens födelseort. Derigenom ha Crusell och v. Schantz blifvit räknade som finnar, Pacius deremot som tysk. Fexer, Hæffner, Jahnke, Kuhlau, Kraus, Reissiger, Weyse m. fl. räknas äfven som tyskar, Pratté som österrikare, Foroni som italienare, du Puy som schweitzare, van Boom som Holländare. Dessa och andra omtvistbara punkter eller misstag kunna dock ej väsentligen ändra siffrornas lärdomar, som visa att jämte den svenska är den tyska kontingenten störst och dernäst icke, såsom man kanske väntat, den norska, utan den danska. Se vi på förhållandet mellan sångernas nationer och karakterer — som vi här ej ha utrymme att upptaga i tablå — så befinnes den största procenten af fosterländska sånger vara bland de finska (så vida vi nämligen gå förbi den enda polska äfvensom de båda engelska), största procenten af ballader bland de norska, franska och schweitziska (med förbigående af en belgare och en nederländare), af erotik bland de italienska och österrikiska, af jägarsånger bland de norska, af sjömanssånger bland de österrikiska, dernäst norska och danska, af dryckessånger åter bland de österrikiska, af skämtsånger bland de danska, af marscher bland de finska, af religiösa och danssånger bland de italienska, af krigs- och vårsånger bland de svenska. Naturligtvis äro karaktersbestämningarna emellertid mycket relativa, i det balladen ofta kan gränsa till erotik, äfvensom stundom knappt någon skilnad kan göras mellan marscher, fosterländska och krigssånger.

Vi skola nästa gång gå något närmare in på det svenska området.

A. L.

Musikkonservatoriet i Paris firar 1 april nästa år sin hundraåriga stiftelsefest. Förnämsta ändamålet med detta institut var ursprungligen att förse Académie de Musique, nuvarande Operan, med utmärkta sångare och sångerskor. Grundläggningen af musikakademien egde egentligen rum år 1666, men först 1784 blef, på anmodan af Ludvig den 16:s minister för det k. huset, baron de Breteuil, en särskild sång- och deklamationsskola för teatern upprättad. Förste direktören för denna var kompositören Gossec, som dog i Paris år 1829 i en ålder af 96 år. Till denna senare afdelning slöt sig snart en koreografisk, med anledning deraf att balletten gjorde sig alt mer och mer gällande, och efter hand utgick också från denna skola en mängd dansörer och dansöser till de franska scenerna. År 1786 blef vidare, på anmodan af grefve de Ducas, till musikkonservatoriet lagd en deklamationsskola, och ryktbara skådespelare och skådespelerskor, sådana som Molé, Fleury, Dugazon och många andra ha här under Talmas ledning fått sin undervisning och utbildning. År 1792 grundlade konventet en friskola för musik under ledning af Sarrette, hvaremot den k. sång- och deklamationsskolan blef nedlagd; följande året fick friskolan namn af Nationalinstitut och år 1795 dess nuvarande namn *Conservatoire de Musique*. År 1806 upprättades genom ett kejserl. dekret ett pensionat, och konservatoriet blef förlagdt till hotellet *Ménus-Plaisirs du Roi*, der det ännu finnes. Detta hotell tillhörde i medlet af 18:de århundradet grefve de Charolais, barnbarns barn af den store Condé; det stora egentliga hotellet Condé låg deremot i närheten af Luxemburg.

En amatörsqvartett.

Härom berättade Ner. A. för en tid sedan följande lustiga historia:

Den 6 nov. 1832 hade dåvarande majoren, sedermera öfversten vid flottans mekaniska kår Johan Edström inbjudit åtskilliga damer och herrar dels från Arbåga stad, dels från Setterbo socken, att på hans boställe invid Hjelmare kanal, det lilla täcka Hellby, fira den högtidliga dagen.

Efter det kaffe intagits och sedan minnesbägaren för den store hjeltekonungen blifvit tömd, spred man sig delvis i smårummen, men största delen af sällskapet stannade dock qvar i salen, der värden tillkännagaf att han inbjudit några musikvänner, hvilka kommo att under aftonens lopp föredraga åtskilliga musikstycken, hvarpå fru Hvalström från Vallby framträdde och sjöng åtskilliga godbitar, hvaribland arian ur Skapelsen »på starka vingar», dervid hon med god röst, känsla och behag sjöng om den »kärlek, som andas mildt i dufvans glada spel». Efter sångens slut ordnade man sig till en violinqvartett, och det är egentligen om den afdelningen en af deltagarne här vill berätta.

Första violinstämman spelades af värden, en liten, ovanligt tjock herre, med stor hängande mage. Han var vid detta högtidliga tillfälle iklädd uniform, med stora epåletter och hängande guldfransar, hvilket alt på en sådan figur tog sig öfvermåttan komiskt ut. Sin violin behandlade han med utmärkt god smak och icke utan en viss skicklighet; men när de öfriga medspelande icke alltid följde gubbens takt, som vid svårare ställen väl mycket ökades, stampade han väldeligen med högra foten, hvarvid den stora magen guppade upp och ned. Upptecknaren af dessa rader hade då i sin ungdom mången gång ganska svårt att afhålla sig från att utbryta i skratt, och den hederlige majoren kastade emellanåt en sträng och vred blick på mig, som då alltid måste se honom rakt i ansigtet, hvarefter gubben åter blef blid, enär han trodde, att mitt löje gälde de medspelandes fusk.

E. var för öfrigt en utmärkt man, som i sina båda verk Hjelmare och Saimens kanal rest sig minnen af ovansklig ära, ehuru hans älsklingshägring Svea kanal aldrig kom till utförande.

Violoncellstämman utfördes af »klockar» Vahlström från Arbåga. Denne, ett komplett original, i visst afseende ett halft snille, ehuru i alt hvad han företog sig någon skruf gemenligen saknades, komponerade dansmusik i långa banor, ehuru det allra mesta utan tillstymmelse till talang. Hans violoncell, ett ovanligt stort instrument med en träpinne till stöd, nästan lik en kontrabas, saknade all klang, men ansågs af V. för ett ypperligt tonverktyg, och när han visade hvad han med sin tumme kunde åstadkomma på C-strängen — både grofva D, E, F och G — måste hvar och en medgifva hans utomordentliga förmåga, annars blef han icke nöjd och belåten. Instrumentet, som af några spefåglar kallades »tjuren», sannolikt för sin dunkla, bölande ton, förvarades på resor i en tung, kolossal, men inventiös gulmålad låda till sammans med sina kamrater småviolinerna »grålle», »svarten» och »blacken», af hvilka två alltid hade sin plats på sidorna om »tjuren», men den tredje på dennes hals.

Utom musikens konst, den V. med stor förkärlek idkade, var han för öfrigt en tusenkonstnär, nära på lika god som Lasse Vesterdahl i lifstiden: spelte violin, både liten violin och alt; blåste flöjt, äfven piccola, valdhorn och fagott. På käppflöjt trodde han sig vara en riktig virtuos, ehuru hvarken läppar eller fingrar lämpade sig dertill. Äfven försökte han sig med förbättring af pianos; inrättade stadens pukor med trampmekanik, så att när han på baler och dylikt med händerna spelte viol, han på samma gång med fötterna kunde sköta pukorna. De sista åren af sin lefnad slog han sig äfven på harmonimusiken och blåste då nästan alla möjliga instrument. En tid försökte han sig som bokhandlare och landtbrukare på »Södra skogen», men på båda dessa företag kom han till korta. Han blef till och med tidningsredaktör, men det skaffade honom en tid fritt husrum på Vesterås slott. När han i den i fråga varande qvartetten af Haydn, Mozart eller Beethoven träffade på ställen, som voro i hans smak, grät han af förtjusning, hvilket visade att mannen icke saknade känsla. Hans poetiska begåfning var icke stor, men han försökte sig äfven på det hållet, hvarom följande lilla prof bär vitne.

Denna dagen
Ger behagen
Af så mycket ljuft och godt
Oss försynens milda hand förlänat.
Tjugu år du nått.

Goda Lisen!
Sorgerisen
Lika lugn, som lyckan möt.
Ar du glad, så sprides allmän glädje
I ditt huses sköt.

Må du lefva
För att lifva
Den hvars dar du lyckliggör!
Alltid sådan som ett sällt crescendo,
som du varit för.

Dikten försågs naturligtvis med nykomponerad musik och afsjöngs på hans hustrus födelsedag. *

En icke sämre grafskrift lät han uppsätta på en lönn på Arbåga kyrkogård. Den lydde sålunda: »Härunder och några alnar öster ut hvila i ro», o. s. v. Nu är dock kyrkogården förändrad till en rätt angenäm promenad och grafskriften borttagen.

Altviolinstämman i qvartetten »suckades» af slusskamreraren Hvalström på Vallby. Som den hedersmannen var döf, blef hans spel, oaktadt en vid örat anbragt lur, derefter.

Hvalströms starka sida var icke att alltid följa de medspelande. Majoren röt derföre helt häftigt till: »Hvalström, följ med!» Förbluffad frågade då H.: «Hvad är det frågan om?» hvarpå svaret alltid blef: »Jo, det är du, som sitter och suddar.» Vahlström infaller strax flinande: »Ja, inte va' dä' jag!» Ofta fick då stycket omtagas från början. Att se, hvilka grimaser Hvalström och Vahlström gjorde, då de påträffade några svårare grepp och passager, låter lättare tänka sig än beskrifvas. En karrikatyrtecknare skulle här funnit rika ämnen för sitt ritstift.

Nästan vid hvarje nummer anlitade gubbarne punschbålen, som stod bredvid dem på bordet.

Andra violinen spelades af berättaren, som aldrig varit någon trollkarl på fiol och i synnerhet nu fram på morgonen — qvartetten fortsattes efter supén — då sömnen ville taga ut sin rätt, var en ganska klen fjerde man.

Med den bästa vilja var det dock för en 14 års pojke omöjligt att hålla ögonen öppna hela natten. Jon Blund lemnade ingen ro, och om jag föll ett offer för frestelsen, så må ingen undra deröfver. Samspelet gick också derföre alldeles uppåt väggarna; den ena gången efter den andra drogs stråken öfver d-strängen i stället för a-strängen och tvärt om; men de öfriga medspelande märkte naturligtvis ingenting, utan trodde, att äfven sekundfiolen gjorde sitt bästa. Först vid 6-tiden på morgonen upplöstes den märkvärdiga amatörsqvartetten och deltagarne gingo till behöflig hvila, talgögda och nersnusade och kanske något litet på röken.

Joachim, violinisternas konung, åsåg en dag från sina fönster huru en mängd skridskogängare vimlade derutanföre på den frusna floden. Snart fick han lust att sjelf deltaga i det uppfriskande nöjet, oaktadt han ännu aldrig haft skridsko på fot. Han infann sig, banentreprenören knöt på honom skenorna, samt gaf honom nödig undervisning. Vid första försöket att gå låg emellertid vår kung der vackert på isen, sprattlande och qvidande. »Jo jo men, tröstade honom hans mentor, ser ni, det här är nu inte så lätt som att spela fiol.»

En Bukarest-tidning har i en artikel yttrat sig om skadligheten af de moderna, specielt Offenbach'ska operetterna, hvilket yttrande en tidning i Berlin kallat för »ett kanonskott på sparfvar». Men om man gör klart för sig — säger Allg. D. M. Zeit. — »hvilket sedeförderfvande inflytande operaburlesken utöfvar på teaterpubliken i alla land, så är fördömandet af detta s. k. konstverk, som nu icke en gång är nytt och originelt, fullt berättigadt. För tjugu år sedan vågade sig de förblommerade eller oförblommerade oanständigheterna i »Sköna Helena» endast skyggt upp på scenen. Men nu är emellertid, genom de senare afkomlingarne af Offenbachs sångmö och dennas gelikar, den allmänna konstsmaken så förgiftad, att hög och låg, bildad och obildad, unga och gamla damer o. s. v. anse det höra till goda tonen att göra bekantskap med de nyaste företeelserna på de scener, hvilka blifvit tempel för dyrkan af operettens lågheter och osedligheter. Jag tror vi alla hafva orsak att med all energi understödja alla ärliga sträfvanden till aflägsnandet af den musikaliska smutslitteraturen».

* Musiken finnes ännu bland berättarens samlingar.

Från scenen och konsertsalen

är denna gång ännu mindre att förmäla än förra gången. Det vigtigaste är återupptagandet af »Judinnan» å Stora teatern.

Denna tidning har redan förut yttrat sig om hr Labatts Eleazar, som torde vara den bästa roll han här hittills visat. Uppfattningen är fullt och i detalj genomförd; om den är bjärt realistisk, så ligger, som vi tro, fullt skäl dertill i sjelfva rollens natur. Äfven stämman kom här till vida mera rätt än i Faust.

Fröken Javettes Rachel var det mest lyckade hon tills dato presterat, och i andra aktens aria öfverträffade hon förväntningarna. Visserligen återstår i uttal och tonträffning ännu ett och annat att bortarbeta. Hennes förståndiga uppfattning och i allt yttre väl beräknade och skolade spel göra henne mycket lämplig för roller af detta slag, äfven om man skulle önska något mera inre glöd. Men då fröken Javette sålunda har en vigtig genre att fylla, för hvilken hon godt passar, hvarför gifva henne äfven uppgifter, som alldeles ligga utom hennes skaplynne? Vi syfta närmast på en notis som låter otrolig, nämligen att hon skulle vara utsedd att kreera Sigrun i Halléns Harald Viking, en roll som är liksom enkom skrifven för fröken Ek? En svensk opera borde dock kunna ega pretention på att de bästa och lämpligaste krafterna dertill användas. Det naiva, poesifulla och svärmiska i en musikalisk ingénueroll öfver hufvud, och särskildt det på en gång kraftiga och qvinligt veka i en nordisk gestalt sådan som Sigrun, är bland teaterns nuvarande krafter ingen annan än fröken Ek qvalificerad att fylla. Lika besynnerlig är den öfriga rollfördelningen till denna opera, der kanske ingen mer än hrr Labatt och Lundqvist komma att försvara sin plats. Vi hoppas att icke blifva sannspådda.

I »Konung för en dag» förtjenar fröken Laurins debut (om det så skall kallas, då hon ju nu lär vara engagerad) att framhållas. I dylika subrettroller är hon särdeles behaglig och kommer att göra god nytta.

Om kyrkosångens ordnande.

Motion vid kyrkomötet.

Att den kraftiga, trosvarma och stämningsfulla psalmsång, som i forna dagar kännetecknade den svensk-lutherska församlingens gudstjenster, numera är åtminstone till stor del utdöd, samt att vår kyrkosång sålunda storligen behöfver upphjelpas och förbättras, om den skall kunna uppfylla sin vigtiga bestämmelse att lifva och stärka andakten och högtidsstämningen vid våra kyrkobesök — det är sanningar så allmänt kända och erkända, att de icke tarfva någon bevisning.

Vid sådant förhållande kan det icke annat än ligga hvarje vän af vår kyrka och dess kult varmt om hjertat, att åtgärder till kyrkosångens upphjelpande så snart som möjligt vidtagas. Hvarje uppskof härmed medför skada.

Om det också icke kan alldeles förnekas, att ett i sammanhang med troslifvets försvagande allt mera minskadt intresse för gudstjenstens högtidsglädje hos en del af vår kyrkas medlemmar i sin mån bidragit till kyrkosångens förfall i våra dagar, så lider det å andra sidan intet tvifvel, att ju icke andra orsaker i än högre grad äfven medverkat dertill. Bland dessa orsaker torde i första rummet böra påpekas den förändring i sjelfva föredragningssättet af våra psalmmelodier, som ungefär samtidigt med tillkomsten af den Hæffnerska koralboken började allmänt införas vid våra gudstjenster, hvarigenom vår psalmsång, som förut föredragits mera rytmiskt och rörligt, erhöll en väl ensidigt syllabisk (d. v. s. en vid ordens stafvelser med lika tidsmått för hvarje stafvelse bunden) form.

Genom denna förändring, åt hvars vackra syftemål att gifva mera högtidlighet, allvar och harmonisk skönhet åt vår kyrkosång vi i öfrigt lemna allt erkännande, har nu uppkommit en stelhet och enformig långdragenhet i vår psalmsång, hvilken ingalunda är egnad att hos våra kyrkobesökare väcka intresse och kärlek till densamma.

Utan att vilja på något vis nedsätta den Hæffnerska koralboken, ett verk af stort värde, om det rätt användes, vågar jag dock hysa den öfvertygelsen, att densamma för att kunna gälla som normal koralbok för svenska kyrkan är behäftad med åtskilliga brister. Att den genom sin form i icke oväsentlig mån bidragit till införande af den stela enformighet, hvaraf vår psalmsång nu i allmänhet lider, är en beskyllning, hvarifrån den åtminstone icke helt och hållet kan fritagas. Många af våra skönaste psalmtexter hafva der melodier så svåra, att de måste omarbetas eller ersättas af andra för att kunna af församlingen sjungas. Andra böra transponeras i en lägre tonart för att blifva rätt sångbara o. s. v. Att den Hæffnerska koralboken icke blifvit behörigen legaliserad är äfven en brist, emedan derigenom nödig kontroll öfver kyrkomusikens handhafvande omöjliggöres.

Af det som nu blifvit sagdt framgår, att vi framför allt behöfva en ändamålsenlig och vederbörligen antagen koralbok för vår kyrka. Detta behof torde bäst och lättast kunna fyllas genom en revision af den Hæffnerska koralboken, emedan mycket fullgodt der finnes, som torde böra oförändradt bibehållas. Huru denna revision i öfrigt bör ske är ej lätt att afgöra. Så mycket torde dock kunna sägas, att hänsyn till våra gamla sköna psalmmelodier, sådana de förekomma i 1695 års koral-psalmbok, dervid bör i första rummet tagas. Huruvida de särskilda psalmerna böra sjungas med lika långa noter för hvarje stafvelse eller i musikaliskt motiverade rytmer mer eller mindre melismatiskt eller metriskt — sådant lär väl bero af så väl textens som melodiens karaktär och beskaffenhet.

Med de många förarbeten, som redan äro undangjorda, och med det rika förråd af både in- och utländskt materiel, som vid detta arbete är att tillgå, om man blott gör sig besvär med att insamla detsamma, behöfver en sådan revision, om den lägges i goda händer, hvarken blifva allt för svår eller långvarig.

En annan brist med afseende på vår kyrkosång ligger äfven deruti, att orgelnist- och sånglärarebildningen icke kan i allmänhet sägas vara rätt väl ordnad och kontrollerad, hvaraf följer att både ledningen af kyrkosången vid våra gudstjenster och ungdomens undervisning i koralsång på många ställen lemna mycket öfrigt att önska.

Af hvad som nu blott i korthet blifvit antydt tager jag mig friheten att vördsamt föreslå,

att Kyrkomötet ville i underdånighet anhålla:

1:o att Kongl. Maj:t täcktes åt en eller flere sakkunniga personer uppdraga:

dels verkställandet af en fullständig revision af den Hæffnerska koralboken i den rigtning, som här ofvan blifvit antydd, i sammanhang hvarmed en instruktion eller handledning för koralbokens begagnande vid allmän gudstjenst torde böra utarbetas;

dels ock uppgörande af förslag till bestämmelser rörande ordnandet af så väl orgelnist- och sånglärarebildningen i vårt land som sångundervisningen vid våra skolor; samt

2:o att Kongl. Maj:t, sedan detta uppdrag blifvit nöjaktigt fullgjordt, derefter täcktes vidtaga de ytterligare åtgärder till kyrkosångens slutliga ordnande, som kunna finnas nödiga.

Stockholm i September 1883.

A. J. Lyth.

Från allmänheten.

Herr Redaktör!

Med anledning af det kraftiga uppropet till Musik. akad. i n:o 18 af Sv. Musikt. må det tillåtas undertecknad uttrycka sin glädje — och sina farhågor.

Ingenting kan väl vara tacksammare än att förehålla akad. hennes beteende i ifrågavarande sak. Ni må emellertid förlåta mig min ingrodda pessimism, då jag säger, att ett nytt uppdrag af akad. i och för koralboksarbete vore detsamma som koralfrågans slut. I det »aristokratiska Sverige» kan ingen folklig koralsång vinnas på högförnäm väg, och det vore beklagligt om någonting annat än sanningen behöfde vara landets »högsta auktoritet» härvidlag, helst denna sanning borde vara i sig tillräcklig. Jag kan således ej annat än finna uppmaningen (till nytt uppdrag från akademiens sida) ganska tänkvärd och äfven något litet — betänklig.

Ty då koralvänner i landsorten med fördel som organister spela efter »1695» och äfven efter nytyska samlingar, har sådant visst icke fallit någon af celebriteterna in. Utom dess har ingen tysk koralreform haft någon akademi att tacka för sin tillkomst. Vill man ha ett dröjs-

mål på tio år och som resultat ett otillfredsställande arbete, så bör man vända saken till en akademisk angelägenhet. Högaktningsfullt

—*a.*

Ofvanstående insända uppsats kompletterar på ett kanske ganska tänkvärdt sätt Red:s egen artikel »Ett furstligt förord». Emellertid torde akademiens åtgörande hädanefter blifva öfverflödigt, så vida kyrkomötet tager initiativ i saken. Hr prosten Lyth har nämligen der angående revidering af Hæffners koralbok inlemnat en motion, hvilken vi förskaffat oss tillåtelse att i detta nummer få offentliggöra. *Red.*

—·+·—

Darmstadt, 15 september 1883.

Geehrtester Herr Redactor!

Die N:o 3 Ihrer Musikzeitung v. 1 Juli L. J. ist durch einen Vetter meiner Frau, Herrn Wilhelm Haas, Buchhändler zu Rom über Bonn an uns gelangt, weil der 1:ste Artikel darin über den wiedererstandenen Kraus, als einen Urgrossheim meiner Frau, uns sehr interressirte. In unserer Familie existiren eine Silhuette und ein Ölbild dieses Verwandten. Die Silhuette ist ähnlich der in Ihre Zeitung aufgenommenen, nur die Nase etwas grösser. Das Ölbild ist ein Aufnahme aus der Studentenzeit Krausens. Es ist gut. Wenn Sie wünschten, könnte man Ihnen eine Photographie davon anfertigen lassen.

Mein Schwiegervater, der verstorbene Grossherzogliche Hofkapellmeister Wilhelm Mangold stellte den verstorbenen s. g. schwedischen Onkel sehr hoch. Er besass von ihm verschiedene Werke. Diese sind, soviel wir wissen, in den Besitz eines der Söhne meines Schwiegervaters, des Professors der Musik, Georg Mangold in New-York, 236 East, 18 Street, übergegangen. Auf Erfordern könnten bei deisem weitere Nachforschungen angestellt werden.

— — — — — — — — — — — — — — —

Und damit Gott befohlen!
Hochachtungsvoll zeichnet
ergebenst
Wilhelm Mann,
Rechnungsrath.
(Hessisches Hauss.)

I anledning af näst ofvanstående bref — som för oss naturligtvis var lika kärkommet som oväntadt — vilja vi nämna, att vi redan satt oss i förbindelse så väl med brefskrifvaren för erhållande af fotografi, som med hr Mangold i New York för att möjligen kunna få åtminstone en förteckning på der befintliga Kraus-kompositioner. Resultaten skola sedan bli synliga i denna tidning. *Red.*

Från in- och utlandet.

En vacker hyllning egnades nyligen åt en veteran inom vår musikaliska konstverld, den aktade och värderade åldringen, Hofsångaren I. A. Berg, till hvilken på hans 81:a födelsedag d. 22 September från en mängd af hans elever öfverlemnades en med inskription försedd och med guldmynt fyld silfverpokal. Denna hyllningsgåfva frambars genom några hans äldre elever under uttryck af tillgifvenhet för och tacksamhet mot den högt skattade läraren, hvilken oaktadt sin höga ålder dock med oförminskadt nit verkar i sitt mödosamma, hos oss så föga vinstgifvande kall, och hvars verksamhet varit så rik och fruktbärande för sångens konst inom vårt land.

—·+·—

K. M:ts anmodan om anslag från Stockholms kommun till k. teatrarne, med högst 50,000 kronors garantisumma för nu löpande spelår, är som bekant af drätselnämden afstyrkt och skall af stadsfullmäktige afgöras i dag. I sin motivering yttrar utskottet bl. a.: »Att åter under närvarande öfvergångstillstånd bevilja anslag ur stadskassan till kungliga teaterns upprätthållande vore det samma som att med förbundna ögon gifva sig in på en äfventyrlig bana. Ingen säkerhet gåfves derför, att det ändamål vinnes, som ju skulle utgöra det afgörande skälet för ett sådant anslag, betryggande af denna skådebanas framtid, enär det sätt, hvarpå statens myndigheter lösa teaterfrågan i hela dess vidd, i vida öfvervägande grad blir det, som bestämmer huruvida denna framtid verkligen blir betryggad eller ej. Och under tiden, innan denna kardinalfråga afgöres, skulle kommunen hafva gifvit på hand, att den under alla omständigheter vill taga sig denna sak an, och derigenom hafva försatt sig i en ställning, som skulle i högsta grad försvåra, om ej omöjliggöra kommunens handlingsfrihet, när det sista definitiva beslutet skall fattas.» — —

Det förefaller oss som om denna skrufvade motivering har snäftycke af de obotfärdigas förhinder. Huru »det afgörande skälet» för ett tillfälligt anslag för ett år kan sägas utgöra »betryggandet af denna skådebanas framtid», det är oss helt enkelt obegripligt. Lika litet kunna vi fatta att kommunen för framtiden binder sina händer derför, att den uttryckligen för denna enda gång under alldeles exceptionella förhållanden lofvar att, om så behöfs, bidraga med en obetydlig summa, som kanske ej ens behöfver utbetalas. Som svar på hr Wallenbergs motion kan utskottets resonnemang förtjena beaktande, som svar på k. m:ts hemställan är det helt enkelt nonsens.

—·+·—

K. musikkonservatorium. Enligt matrikeln för innevarande termin är elevernas antal 154 (85 manliga, 69 qvinliga), hvilka undervisas i följande hufvudämnen: orgel 30 (22 manliga, 8 qvinliga), sång 45 (12 m., 33 qv.), kyrkosång 2 qv., violin 20 (16 m., 4 qv.), violoncell 5 m., kontrabas 1, flöjt 5, oboe 1, klarinett 6, fagott 2, valdthorn 4, trumpet 2, kornett 3, basun 3 m., piano 21 (1 m., 20 qv.), kontrapunkt 3 (2 m., 1 qv.), qvarstående i harmonielära 1 qv. Dessutom studeras, jämte annat hufvudämne: violin af 1 m., piano 2 (1 m., 1 q.), komposition 1 och kontrapunkt 9 manliga. I Stockholms stad äro födda 71 (40 m. och 31 qv.); i landsorten 78 (42 m., 36 qv.); i Norge 5 (3 m., 2 qv.).

—·+·—

Kristina Nilsson reste den 21 sept. från London till Liverpool för att derifrån med ångfartyget Gallia fortsätta resan till Amerika. London and North Westerns järnvägsbolag hade, enligt hvad Pall Mall Gazette berättar, ställt till sångerskans förfogande samma kungliga salongsvagn som senast begagnades af kejsarinnan af Österrike.

—·+·—

Paris. M:lle Nevadas rentrée vid opéra Comique i »Perle de Bresil» artade sig till en verklig triumf för den under förra säsongen så uppburna sångerskan. Äfven Talazac mottogs mycket väl vid sitt återuppträdande i Méhuls »Josef». I »Carmen», som innan kort tages upp, kommer en pristagerska vid konservatoriet M:lle Castagné att debutera i hufvudrolen, äfvensom en tenor Mauras såsom José. M:lle Engalli uppträder först i »Pardon de Ploërmel.» — Vid Bouffe instuderas en ny operett, »Madame Boniface», med musik af Lacome och M:lle Theo i hufvudrolen — Nouveautés upptager en treaktsopera »Le Roi de carreau» af Lajarte samt »Diable à quatre.»

— Till de fyra symfoniorkestrarne, som förut funnits (konservatorium, Pasdeloup, Colonne och Lamoureux) kommer ännu en femte denna vinter. Herr Edv. Broustet, förut kapellmästare i Luchon, kommer att 2 gånger i månaden föranstalta en stor symfonisoaré i Hotel Continental, då förnämligast verk af yngre, ännu obekanta komponister skulle komma att utföras.

—·+·—

Leipzig. Stadt-teatern är i begrepp att snart återupptaga »Tristan och Isolde» med fru Moran-Olden fr. Frankfurt som Isolde, den nyengagerade fru Luger som Brangäne. Herr Lederer och Schelper komma att sjunga Tristan och Kurneval, såsom förut. Under Staegemanns direktion har fr.$^{1}/_{8}$ 1882 till$^{13}/_{7}$ 1883 i nya och gamla teatern gifvits 635 representationer. Af 129 operaföreställningar hafva följande noviteter gifvits: Reinthalers »Käthchen von Heilbronn» (7 ggr), Rubinsteins: »Maccabäer» (10 ggr.), Dämon» (6 ggr.), och »Vornehme Wirthe» af Scholz.

— Herr Anton Schott har med vanlig framgång gasterat i »Benvenuto Cellini» och »Rienzi». — I närvaro af H. M. Konungen har Millöckers »Tiggarstudenten» gifvits på Nya teatern; den har förut endast gifvits å den gamla.

—·+·—

London. Herr Mapleson har utträdt ur direktionen för Coventgarden-teatern, som nu ledes af dir. Gye ensam. Mapleson egnar sig uteslutande åt den nya engelska operan, hvars praktfulla bygnad vid Victoria-Quai med raska steg närmar sig sin fullbordan. Genom detta företag kommer London för första gången att erhålla en opera, som är öppen hela året om.

— Carl Rosas engelska operasällskap gästar för närvarande Liverpool och gaf der nyligen Mackenzies nya opera »Colomba» med god framgång. Marie Roze sjöng titelrolen.

—·+·—

Berlin. Sånglärarinnan fru prof. Caroline Pruckner från Wien har hållit två föreläsningar öfver sångkonsten i Tonkonstnärsföreningen, hvilka säges ha varit af stort intresse. Fru Pruckners metod går ut på att börja studiet vid pianot och, naturligtvis med iakttagande af riktig anhämtning, förena ton och bokstaf. Genom pianostudiet undvikas felen, och registren utjemnas, så att sångaren utan ansträngning beherskar sin röst, hvilken sålunda betraktas som ett instrument, hvilket villigt lyder sångarens vilja.

— Vid Abonnements-koncerterna, som under prof. Joachims ledning börja d. 12 Okt. komma såsom solister att medverka Fruarna Clara Schumann och Norman-Neruda, fröken Hermine Spies samt herr X. Scharvenka och prof. Joachim.

— Johan Strauss kommer att för någon tid slå sig ned i Berlin.

—·+·—

Hamburg lär äfven komma att blifva platsen för regelmässigt återkommande musikfester. Den första är ämnad att hållas nästkommande år i pingstveckan, under medverkan af sångföreningar och akademier i och utom Hamburg samt af första rangens sång- och instrumental-solister. Två festkoncerter skola gifvas 1884.

— Tenoren vid Stadt-teatern (f. d. droskkusken) Heinrich Bötel firade nyligen en stor triumf som Manrico i Trubaduren, då han första gången upprädde såsom engagerad vid denna scen. Fru Ernestine Heink från Dresden utmärkte sig i Azucenas parti.

—·+·—

New—York. I stället för den hittills varande italienska operan från »Her Majestys Theatre» i London, hvilken på »Academie of Music» haft brillanta föreställningar under 5 års tid med krafter sådana som Adelina Patti, Etelka Gerster, Minnie Hauk, Albani och Scalchi, kommer att nästa vinter finnas två italienska operor, en under Maplesons ledning och en organiserad af österrikaren Maurice Grau som öppnar det nya, enormt kostbara Metropolitan Opera House i den öfre staden. Denna kommer att få Kristina Nilsson, Marcella Sembrich och Trebelli till primadonnor. Vid hvarje af dessa operor går månadsutgiften till 500,000 frcs; 31,000 frcs böra intagas hvarje afton om utgifterna skola betäckas.

I **HUSS & BEERS Musikhandel,** *Gustaf Adolfs torg N:o 8,* har nu utkommit:

L'Etude du chant

(Das Studium des Gesanges)

par

H. Nissen-Saloman

(Oeuvre posthume).

I	Partie, théorique		6	kronor	
II	» pratique	1 volume	10	»	50 öre
		2 »	7	»	50 »
III	» (Supplément)		3	»	
	Les trois parties réunies		22	»	50 »

I *Huss & Beers Musikhandel* har utkommit:

Ett litet

Hymnarium.

12 kyrkliga sångmelodier, rytmiskt och melodiskt beriktigade; med användande af canon, dubbel kontrapunkt. etc.

Enkelt harmoniserade af

J. F. Lagergrén.

Pris: 1 krona.

Pianostämning

utföres af kompetent person vid anmälan i

HUSS & BEERS Musikhandel.

HUSS & BEERS

Musik-Lånbibliotek,

Gustaf Adolfs torg N:o 8.

Abonnement för helt år 10 Kronor.
» » halft » 7 »
» » 3 månader 5 »
» » 1 månad 2 »

Piano- och Orgelmagasinet

N:o 8 Arsenalsgatan N:o 8

midt emot Kongl. Stora teatern

har att erbjuda stort urval af ***Flygelpianon, Pianinon*** och ***Taffelpianon*** samt ***Orglar.***

Äldre instrument öfvertagas vid köp af nya.

Stämning och ***reparation*** af såväl Pianon som Orglar verkställes.

Delar till orgelharmonium, såsom ***tungor*** (spel), ***registerskyltar, klaviaturben, tonlådor*** m. m. till billiga priser.

Fullständiga priskuranter erhållas gratis.

Stockholm, IVAR HIRSCH.
f. d. Abr. Hirschs Pianomagasin.

På **Huss & Beers** förlag har i dag utkommit i musik- och bokhandeln:

Tre Marscher

till Shakespeare's Sorgespel

Richard III,

komponerade för orkester

af

AUGUST SÖDERMAN.

Arrangement för piano 4 händer af

Emil Sjögren.

Pris: 2 kronor.

Desamma för piano 2 händer, arr. af kompositören, 1 kr. 25 öre.

Att vi i **Sverige**

försälja våra

Flyglar och Pianinos

endast genom

Herr **Aug. Hoffmann**

i Stockholm

tillkännagifves härmed.

Steinway & Sons
NEWYORK.

I **Sverige**

försäljes mina

Flyglar och Pianinos

endast genom

Herrar **J. DANNSTRÖM & Co,**

Stockholm,

tillkännagifves härmed,

Julius Blüthner,
Leipzig.

Theodor Lindström

meddelar undervisning på

VIOLIN,

i

Ensemblespelning

och

Musikens teori.

Adr.: Norr. Brunnsgatan 12, 1 tr. upp,

eller *K. teatern.*

Grundlig undervisning

i

Pianospelning

meddelas till moderat pris af undertecknad. Anmälningstid 9—10 f. m. 2—3 e. m. Karduansmakaregatan 14 (Sandahlska huset).

Frans Huss.

Praktperm

till

Svensk Musiktidning

(årg. 1881 och 1882)

erhålles genom rikets samtlige hrr musik- och bokhandlare

à 2 kronor

samt från lager i

Huss & Beers Musikhandel.

OBS.! Bunden i denna eleganta och stilfulla perm (i rödt, guld och svart eller blått, silfver och svart) är tidningen en prydnad för hvarje salongsbord.

Utmärkta (rena och hållbara)

Italienska Strängar

af årets tillverkning, i parti och minut i

HUSS & BEERS
Musikhandel.

INNEHÅLL: En Claque-chefs memoarer. — Förslag till reformer i vår tids musikstudium. (Forts.) — Orgelfrågan i Malmö. — Dödskallarna. — Qvartettsången i Sverige. Af *A. L.* — En amatörsqvartett. — Från scenen och konsertsalen. — Om kyrkosångens ordnande. Af *A. J. Lyth.* — Från allmänheten. — Från in- och utlandet. — Annonser.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1883.